

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای حرفه‌ای (پزشکی)

مقایسه سطح سرمی ویتامین D3 در بیماران مبتلا به مالتیپل اسکروزیس و گروه کنترل در طی یک سال

استاد راهنما:

دکتر قاسم فتاح‌زاده

استاد مشاور:

دکتر منوچهر ایرانپور

نگارش: عاطفه موسوی عطایی

تابستان ۱۳۹۴

شماره پایان نامه:

۰۵۳۰

تقدیم به

پدر و مادر، این دو تکیه گاه بزرگ زندگیم

... تمام داشته هایم،

مدیون دستهای پرتوان پدرم و

نگاه مهربان مادرم

به پاس فداکاریها، مهربانیها و دل نگرانیهایشان

امروز

عزیزترین یادگار هفت سال زندگیم

پیشکش صبوریهایشان

.... بر دستهایشان بوسه می زنم....

سپاسگزاری

چگونه سپاس گویم مهربانی و لطف استاد گرامی‌ام را که سرشار از عشق و یقین است.

چگونه سپاس گویم تأثیر علم آموزی شما را که چراغ روشن هدایت را بر کلبه‌ی محقر

وجودم فروزان ساخته است. آری در مقابل این همه عظمت و شکوه شما، مرا نه توان سپاس

است و نه کلام و صف...

همچنین از سرکار خانم حکمت خوش لحنی که در این مسیر مرا یاری کردند نهایت سپاس و

قدردانی را دارم.

مقایسه سطح سرمی ویتامین D3 در بیماران مالتیپل اسکلروزیس و گروه کنترل در طی یک سال

چکیده

مقدمه: سازمان بهداشت جهانی بیان می‌دارد که بروز مالتیپل اسکلروزیس در سراسر جهان در حال افزایش است. ویتامین D3 در سیستم ایمنی بدن نقش فعالی دارد. سطح ویتامین D3 در بیماران مبتلا به مالتیپل اسکلروزیس در مطالعات متفاوت نتایج متناقضی داشته است. هدف از طرح این مطالعه مقایسه سطح سرمی ویتامین D3 در مبتلایان به مالتیپل اسکلروزیس و افراد شاهد و نیز، بررسی ارتباط سطح سرمی ویتامین D3 با شدت علائم و تعداد حملات بیماران مبتلا به مالتیپل اسکلروزیس در طول یک سال بود.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مورد شاهدی، ۶۰ بیمار که براساس معیارهای کلینیک و پاراکلینیک تشخیص مالتیپل اسکلروزیس گذاشته شده بودند به عنوان گروه مورد، و ۶۰ فرد سالم که از نظر جنسی و سنی و فعالیت فیزیکی و منطقه زندگی و میزان مواجهه با نور خورشید مشابه گروه مورد بودند، به عنوان گروه شاهد انتخاب شدند. نمونه سرمی جهت بررسی آزمایشگاهی سطح ویتامین D3 از این افراد اخذ شد و پس از تکمیل چک لیست‌ها و انجام آزمایشات لازم اطلاعات حاصل وارد برنامه آنالیز آماری SPSS.V.16 شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار یافت.

یافته‌ها: تعداد افراد از نظر جنسیت در هر دو گروه بصورت ۱۵ مرد (۲۵ درصد) و ۴۵ زن (۷۵ درصد) بود. میانگین سنی در گروه شاهد 40 ± 4 سال و در گروه مورد 39.3 ± 2.8 سال بود. شیوع سطح ناکافی ویتامین D3 در بیماران مالتیپل اسکلروزیس ۳۰ درصد و در گروه شاهد ۲۰ درصد و کمبود ویتامین D3 در گروه مبتلا به مالتیپل اسکلروزیس ۴۵ درصد و در گروه شاهد ۳۵ درصد بود. شیوع کمبود ویتامین D3 در هر دو گروه مورد و شاهد در زنان بیشتر از مردان بود. شیوع سطح ناکافی این ویتامین در گروه

مالتیپل اسکروزیس در زنان بیشتر از مردان بود ولی، شیوع سطوح ناکافی ویتامین D3 در گروه سالم در مردان بیشتر از زنان بود (۴۰ درصد در مقابل ۱۳/۳ درصد). شیوع عود در افراد مبتلا به مالتیپل اسکروزیس با سطوح ویتامین D3 نرمال برابر ۱۳/۳ درصد (۲ نفر از ۱۵ نفر)، شیوع آن در افراد مبتلا به مالتیپل اسکروزیس با سطوح ناکافی ویتامین D3 برابر ۱۱/۱ درصد (۲ نفر از ۱۸ نفر)، و شیوع آن در افراد مبتلا به مالتیپل اسکروزیس با کمبود ویتامین D3 نیز برابر ۱۱/۱ درصد (۳ نفر از ۲۷ نفر) بود که این اختلاف از لحاظ آماری معنادار نبود (P-Value=0.973).

نتیجه گیری: از مطالعه چنان بر می آید که میزان ویتامین D3 در حالت کلی در سطح استان اردبیل پایین است و این میزان در خانم‌ها نسبت به آقایان پایین تر هم می باشد. این میزان در بیماران مبتلا به مالتیپل اسکروزیس نسبت به گروه شاهد پایین تر هم هست اما ارتباط معناداری بین تعداد حملات آنها در طول یک سال با سطح ویتامین D3 وجود نداشت و این مساله نیاز به بررسی‌های بیشتر دارد.

واژه‌های کلیدی: مالتیپل اسکروزیس ، ویتامین D3 ، سطح سرمی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات

- ۱-۱- مقدمه و بیان مسأله..... ۲
- ۳-۱- تعریف واژه‌ها..... ۳
- ۴-۱- اهداف بررسی..... ۴
- ۱-۴-۱- هدف کلی..... ۴
- ۲-۴-۱- اهداف اختصاصی..... ۴
- ۵-۱- فرضیات یا سوالات تحقیق..... ۵

فصل دوم: بررسی متون و مقالات

- ۱-۲- مقدمه..... ۷
- ۲-۲- اپیدمیولوژی..... ۷
- ۳-۲- اتیولوژی..... ۸
- ۴-۲- پاتوفیزیولوژی..... ۱۰
- ۵-۲- تظاهرات بالینی..... ۱۱
- ۶-۲- تشخیص مالتیپل اسکلروزیس..... ۱۴
- ۷-۲- درمان مالتیپل اسکلروزیس..... ۱۵
- ۸-۲- مروری بر مطالعات گذشته..... ۱۷
- ۱-۸-۲- مطالعات داخلی..... ۱۷
- ۲-۸-۲- مطالعات خارجی..... ۱۹

فصل سوم: مواد و روش‌ها

- ۳-۱- نوع مطالعه ۲۲
- ۳-۲- جمعیت مورد مطالعه و حجم نمونه ۲۲
- ۳-۳- روش گردآوری اطلاعات ۲۲
- ۳-۴- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری ۲۲
- معیارهای ورودی ۲۳
- معیارهای خروجی ۲۳
- ۳-۵- ملاحظات اخلاقی ۲۳
- ۳-۷- متغیرهای مطالعه ۲۴

فصل چهارم: نتایج

- ۴-۱- توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب جنسیت و سن ۲۶
- ۴-۲- توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب سطح ویتامین D3 ۲۷
- ۴-۳- توزیع فراوانی سطح ویتامین D3 در افراد مورد مطالعه به تفکیک جنسیت ۲۸
- ۴-۴- شیوع عود مالتیپل اسکلروزیس در بیماران مبتلا به تفکیک سطح ویتامین D3 ۳۰

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

- ۵-۱- بحث و نتیجه‌گیری ۳۶
- ۵-۲- محدودیت‌های پژوهش ۴۱
- ۵-۳- پیشنهادات ۴۲
- فهرست منابع و مراجع ۴۳

فهرست علائم اختصاری

MS	:	Multiple Sclerosis
EBV	:	Epstein Barr Virus
EDSS	:	Expanded Disability Status Scale
CNS	:	Central Nervous System
MRI	:	Magnetic Resonance Imaging
IgG	:	Immunoglobulin G